

Zagreb, 20. listopada 2020.

Solidarnost na papiru, figa u džepu

Nove politike Europske unije o migracijama i azilu, predstavljene kao novi početak, zapravo su pokušaj produbljivanja i legalizacije praksi kršenja ljudskih prava.

“Pakt o migracijama i azilu na papiru naglašava solidarnost kao vrijednost, **no radi se isključivo o solidarnosti među državama članica.** Solidarnost prema izbjeglicama i drugim migrantima se ne spominje. **Ono o čemu Pakt stalno govori je povratak, odnosno vraćanje ljudi, premda se radi o područjima u kojima im životi i sigurnost mogu biti ugroženi.** Pakt je upravo u tom segmentu suprotan samoj izbjegličkoj konvenciji. ”, istaknula je **Tea Vidović** iz Centra za mirovne studije (CMS) na konferenciji za medije danas na Trgu Europe u Zagrebu pred transparentom “Solidarnost na papiru, figa u džepu”. Posljednjih tjedana slična upozorenja stižu i od stručnjaka te međunarodnih organizacija i mreža poput [Europskog vijeća za izbjeglice i prognanike](#) i [EuroMed Rightsa](#). Sve te organizacije, uključujući i CMS, već su ranije iznijeli svoje [prijedloge i zahtjeve](#) solidarne EU politike prema izbjeglicama, ali je EU očito okrenula glavu.

Već godinama zemlje poput Grčke, Italije, Malte, Španjolske, a posljednjih nekoliko godina i Hrvatske, govore o pritisku s kojim se nose zbog mjera Dublinske uredbe. Ovaj Pakt, umjesto da osigura podjelu odgovornosti među zemljama članicama, bi otvaranjem “probirnih centara” (eng. prescreening) dodatno opteretio države na svojim vanjskim granicama. Pritom se krši postojeće međunarodno pravo.

Antonia Pindulić iz CMS-a stoga upozorava: “Pakt unutar tih centara predviđa paušalno ocjenjivanje mogućeg uspjeha zahtjeva za međunarodnom zaštitom, neovisno o pojedinostima slučajeva, već ponajviše temeljeno na tome iz koje zemlje osoba dolazi, premda je jasno da se niti jedna zemlja ne može načelno smatrati sigurnom. To pokazuje i međunarodno pravo koje zahtijeva individualnu ocjenu slučaja kako se ljude vraćanjem ne bi izvrglo pogibelji.”

Nadležnost, nadzor, procedura te dostupnost podrške unutar prescreening centara, koji su praktički zatvori, potpuno je nerazjašnjena. Dodatno, njihovim otvaranjem izravno se derogira i samo zakonodavstvo EU, među ostalim i [Direktiva](#) koja predviđa mehanizme zaštite ranjivih skupina, poput djece bez pratnje, osoba s invaliditetom, starijih osoba, trudnica, samohranih roditelja, žrtava trgovine ljudima, teško bolesnih osoba, osoba s teškoćama mentalnog zdravlja te osoba koje su bile mučene, silovane ili izvrnute drugim teškim oblicima psihološkog, fizičkog ili spolnog nasilja.

“Postojeće zakonodavstvo EU ranjivim skupinama jamči da će se njihove specifične potrebe procjenjivati i uzeti u obzir prilikom prihvata, a žrtvama torture i drugih oblika nasilja jamči medicinsku i psihološku pomoć i podršku. Osnivanje probirnih centara otvara niz pitanja o tome tko i kako će štiti prava i sigurnost ove izrazito ranjive skupine migranata te uvodi li EU pravilo da ljudska patnja različito vrijedi ovisno o tome tko pati”, upozorava **Dragana Knezić** iz Rehabilitacijskog centra za stres i traumu, organizacije s 27-godišnjim iskustvom podrške izbjeglicama i žrtvama mučenja.

Uz sve to, nakon višegodišnjih zahtjeva civilnog društva da se uvede neovisni monitoring mehanizam nad policijskim postupanjima u području pristupa sustavu azila, ovaj Pakt predviđa postojanje monitoringa rada policije. No, taj mehanizam daleko je od potrebne neovisnosti jer bi za njegovu uspostavu trebalo biti nadležno upravo ono tijelo nad kojim je potrebno vršiti nadzor. Tako bismo se mogli naći u situaciji u kojoj bi Ministarstvo unutarnjih poslova bilo nadležno za nadzor Ministarstva unutarnjih poslova. EU cjelokupnim Paktom pokazuje kako su solidarnost na papiru, ali da se iza njih krije dubok jaz i figa u džepu.

Gotovo mjesec dana otkako je objavljen prijedlog Pakta, hrvatske institucije ne izražavaju svoj jasan stav o njegovim problematičnim točkama. Hrvatska već predugo zbog pristupanja Schengenu pristaje na ucjene EU što se tiče tretmana prema izbjeglicama i drugim migrantima, ali ne smije pristati na ulogu sortirnice na Zapadnom Balkanu, koja u svojoj srži krši ljudska prava.

Za dodatna pitanja i dogovore o medijskim izjavama slobodno kontaktirajte Lovorku Šošić na lovorka.sosic@cms.hr ili na broj telefona 0981898457.